



Antea Group Archeologie 2017/52

Bureauonderzoek
KVL studiegebied te Oisterwijk

projectnummer 406884
definitief revisie 00
20 december 2018

Antea Group Archeologie 2017/52

Bureauonderzoek

KVL studiegebied te Oisterwijk

projectnummer 406884
definitief revisie 00
20 december 2018

Auteurs

J.E. Colijn
H.J.L.C. Koopmanschap

Opdrachtgever

Gemeente Oisterwijk
Postbus 10101
5060 GA Oisterwijk

datum vrijgave	beschrijving revisie 00	goedkeuring	vrijgave
20 dec 2018	definitief	M. Stabel 	T. Artz 

Inhoudsopgave

Blz.

Samenvatting	2
1 Inleiding	3
2 Beschrijving onderzoekslocatie	4
2.1 Begrenzing onderzoeks- en plangebied	4
2.2 Huidig en toekomstig gebruik	4
2.3 Archeologisch beleid	5
2.4 Landschappelijke situatie	5
2.4.1 Historische situatie en mogelijke verstoringen	8
3 Bekende waarden	13
3.1 Archeologische waarden	13
3.2 Ondergrondse bouwhistorische waarden	15
4 Archeologische verwachting	16
4.1 Bestaande verwachtingskaarten	16
4.2 Gespecificeerde archeologische verwachting	17
5 Conclusies en advies	19
5.1 Conclusies	19
5.2 (Selectie)advies	19
Bijlagen	
1 Archeologische perioden	
2 AMZ-cyclus	
Kaartbijlagen	
406884-ARCHIS Gegevens uit ARCHIS	

Administratieve gegevens

Projectnummer Antea Group 406884
OM-nummer 4042712100
Provincie Noord-Brabant
Gemeente Oisterwijk
Plaats Oisterwijk
Toponiem Ambachtstraat/KVL-terrein

Kaartblad 51A
Coördinaten 141280/399156 141455/399231
141357/399371 141276/399324

Opdrachtgever Gemeente Oisterwijk
Uitvoerder Antea Group
Datum uitvoering april 2017
Projectteam M. Stabel (projectleider)
H.J.L.C. Koopmanschap (projectleider archeologie)
J.E. Colijn (projectarcheoloog)

Vrijgave conform KNA H.J.L.C. Koopmanschap (senior KNA-archeoloog)
Bevoegd gezag Gemeente Oisterwijk

Beheer documentatie Antea Group



Afbeelding 1. Uitsnede topografische kaart 1:25.000 met ligging plangebied (niet op schaal).

Samenvatting

De gemeente Oisterwijk is voornemens om de locatie 'KVL-terrein studiegebied' te Oisterwijk de komende jaren te transformeren naar een gebied met gemengde functies (detailhandel, bedrijvigheid en wonen). Deze herontwikkeling is niet mogelijk binnen het geldende bestemmingsplan. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. In het kader van dit bestemmingsplan dient een aantal gebiedsonderzoeken te worden uitgevoerd. Eén daarvan betreft een onderzoek naar het onderdeel archeologie.

De gemeente is voornemens om het plangebied om te vormen naar een woon-werkgebied. In het gebied worden woningen gerealiseerd. Tevens wordt de bestaande Boerenbond gesloopt en opnieuw gebouwd en wordt er een supermarkt gerealiseerd. Deze supermarkt wordt verplaatst van elders in Oisterwijk. Daarnaast wordt aan de oostzijde van het plangebied een kantoor-en bedrijfsfunctie gerealiseerd. Op afbeelding 2 is het voorkeursscenario weergegeven. Ten behoeve van het voornemen wordt de bestaande bebouwing gesloopt en de aanwezige groenstructuur verwijderd.

Uit het archeologisch bureauonderzoek komt naar voren dat voor het plangebied een brede archeologische verwachting geldt. Er kunnen in principe resten worden aangetroffen uit het paleolithicum en uit de bronstijd tot en met de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Resten uit het paleolithicum kunnen alleen worden aangetroffen indien er een intact podzolprofiel aanwezig is, resten uit de bronstijd tot en met de late middeleeuwen en nieuwe tijd zijn aanwezig indien er een intact esdek aanwezig is.

Op basis van het archeologisch bureauonderzoek is het niet mogelijk om te bepalen in hoeverre de bodem precies verstoord is geraakt door de huidige bebouwing, maar het lijkt aannemelijk dat de huidige Boerenbond en de aanwezige parkeerterreinen voor bodemroering hebben gezorgd. Voor het gedeelte van het plangebied dat voor zover historisch bekend is nooit intensief bebouwd is geweest blijft de middelhoge archeologische verwachting van kracht. Er zijn op basis van het bureauonderzoek voor deze delen geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van grote bodemverstoringen.

Voor beide gebieden worden echter de ondergrenzen voor archeologisch onderzoek overschreden. Hierdoor is het gehele plangebied onderzoeksplichtig. Antea Group adviseert om binnen het gehele plangebied een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van verkennende boringen uit te voeren. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 2,5 hectare. Bij een verkennend booronderzoek worden 6 boringen per hectare gezet. Dit zou binnen het plangebied neerkomen op 15 boringen, die tot 2,0 m of tot 0,3 m in de ongeroerde top van de C-horizont gezet worden.

Dit betreft een selectieadvies. Het nemen van het selectiebesluit is voorbehouden aan het bevoegd gezag, in deze de gemeente Oisterwijk. Het bevoegd gezag ging akkoord met het selectieadvies.

1 Inleiding

De gemeente Oisterwijk is voornemens om de locatie 'KVL-terrein studiegebied' te Oisterwijk de komende jaren te transformeren naar een gebied met gemengde functies (detailhandel, bedrijvigheid en wonen). Dit voornemen is niet mogelijk binnen het geldende bestemmingsplan. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. In het kader van dit bestemmingsplan dient een aantal gebiedsonderzoeken te worden uitgevoerd. Eén daarvan betreft het onderzoek voor archeologie.

De gemeente is voornemens om het plangebied om te vormen naar een woon-werkgebied. In het gebied worden woningen gerealiseerd. Tevens wordt de bestaande Boerenbond gesloopt en opnieuw gebouwd en wordt er een supermarkt gerealiseerd. Deze supermarkt wordt verplaatst van elders in Oisterwijk. Daarnaast wordt aan de oostzijde van het plangebied een kantoor-/bedrijfsfunctie gerealiseerd. Op afbeelding 2 is het voorkeursscenario weergegeven. Ten behoeve van het voornemen wordt de bestaande bebouwing gesloopt en de aanwezige groenstructuren verwijderd.

De gemeente Oisterwijk heeft haar archeologisch beleid vastgelegd in het "Beleidsplan Archeologie". Hiervoor is een archeologische verwachtingskaart opgesteld die de basis vormt voor een archeologische beleidskaart. Op dit moment wordt er gewerkt aan een bestemmingsplan voor het onderhavige plangebied. Op ruimtelijkeplannen.nl is op dit moment dus nog geen bestemmingsplan aanwezig voor het plangebied. Hierdoor is de archeologische beleidskaart van de gemeente Oisterwijk leidend voor het archeologisch beleid.

Op de gemeentelijke beleidskaart is het plangebied onderverdeeld in twee zones. De noordoostelijke helft heeft de "waarde archeologie 5" bij hoort. Het zuidwestelijke kent de waarde "waarde archeologie 3". Hier horen respectievelijk ondergrenzen bij van 2500 m² en 250 m² en (beide) een diepte van >50 cm. Het plangebied is in beide gevallen dus onderzoeksplichtig.

Het doel van het uitvoeren van een archeologisch bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Daarbij worden vragen gesteld zoals "Waar kunnen we wat verwachten?" Voor het opstellen van een dergelijke verwachting wordt gebruik gemaakt van reeds bekende archeologische waarnemingen, historische kaarten, bodemkundige gegevens en informatie over de landschappelijke situatie. Een gespecificeerde verwachting gaat in op de mogelijke aanwezigheid, het karakter, de omvang, datering en eventuele (mate van) verstoring van archeologische waarden binnen het plangebied.

Dit bureauonderzoek is uitgevoerd conform BRL 4000, met daarin besloten de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.0.

2 Beschrijving onderzoekslocatie

2.1 Begrenzing onderzoeks- en plangebied

Het is van belang een onderscheid te maken tussen plangebied enerzijds en onderzoeksgebied anderzijds. Met plangebied wordt het gebied bedoeld waarop de in de inleiding genoemde plannen en/of werkzaamheden betrekking hebben. Voor het plangebied wordt in de regel ook de ruimtelijke procedure gevoerd waarvan dit archeologisch onderzoek een onderdeel is. Binnen dit gebied kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord worden. Het onderzoeksgebied is het gebied waar informatie over wordt ingewonnen voor het opstellen van de gespecificeerde verwachting en is groter dan het plangebied zelf.

In principe wordt een straal van circa 500 m rondom het plangebied gehanteerd. Dit wordt voldoende geacht om relevante informatie te verzamelen om het gespecificeerd verwachtingsmodel op te kunnen stellen. Dit omdat het onderzoeksgebied een vergelijkbare situatie kent als het plangebied voor onder andere de onderdelen zoals hoogteligging, geomorfologie, historische situatie etc.

Het plangebied omvat het voormalig fabriekscomplex van de Koninklijke Verenigde Leder (KVL) en beslaat in totaal circa 2,5 hectare. Het plangebied wordt in het zuiden begrensd door Almystraat en de Schijfstraat en in het oosten door de Ambachtstraat. Het terrein grenst in het westen aan een ander gedeelte van het KVL-terrein, waarvoor in 2014 al een ander archeologisch onderzoek is uitgevoerd en afgerond in het kader van een bestemmingsplan .

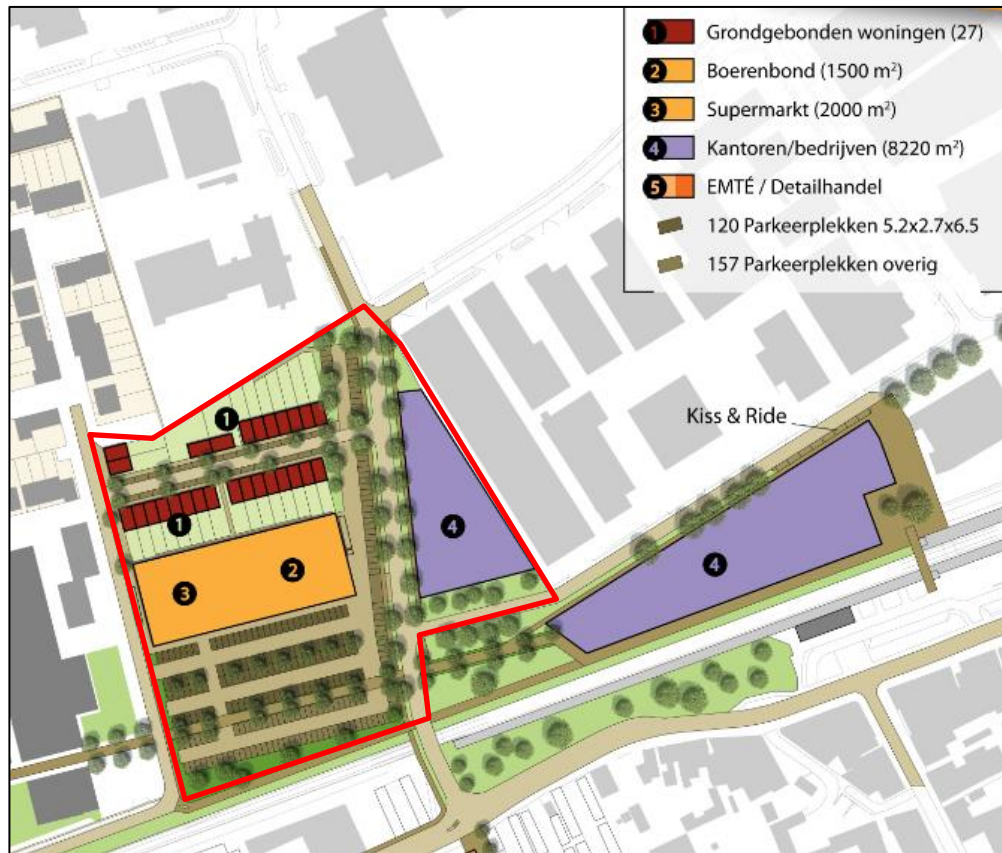
2.2 Huidig en toekomstig gebruik

Huidig gebruik plangebied

Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit de bestaande Boerenbond, een aantal rijwoningen en een braakliggend terrein. Op dit braakliggende deel was in het verleden onder meer een woonwagenkamp aanwezig. Het plangebied wordt begrensd door de Ambachtstraat in het Oosten, de Almystraat/Schijfstraat in het zuiden, een bedrijfskavel in het noorden en het KVL-terrein in het westen.

Consequenties toekomstig gebruik

Het terrein wordt in de komende jaren getransformeerd naar een woon-werkgebied, waarin zowel nieuwbouwwoningen als verschillende bedrijven zullen worden gerealiseerd. Bij de sloop van een deel van de bestaande bebouwing en de aanleg van fundering voor nieuwe bebouwing zullen bodemverstorende werkzaamheden plaatsvinden die mogelijk aanwezige archeologische resten aan kunnen tasten.



Afbeelding 2. Indeling toekomstige bestemmingen met het plangebied in rood (bron: Antea Group) (noord-georiënteerd).

2.3 Archeologisch beleid

De gemeente Oisterwijk heeft haar archeologisch beleid vastgelegd in het “Beleidsplan Archeologie”. Hiervoor is een archeologische verwachtingskaart opgesteld die de basis vormt voor een archeologische beleidskaart. Op dit moment wordt er gewerkt aan een bestemmingsplan voor het onderhavige plangebied.

Op ruimtelijkeplannen.nl is op dit moment dus nog geen bestemmingsplan aanwezig voor het plangebied. Hierdoor is de archeologische beleidskaart van de gemeente Oisterwijk leidend voor het archeologisch beleid. Deze beleidskaart wordt nader toegelicht in paragraaf 4.1.

2.4 Landschappelijke situatie

Geologie

Het plangebied bevindt zich in het Brabants zandlandschap. Gedurende het Pleistoceen zijn hier door de voorlopers van de Maas en Rijn dikke pakketten grof zand en grind afgezet binnen het plangebied. Er zijn gedurende de ijstijden grote hoeveelheden sediment te verwerken geweest die door smelwaterpulsen zijn getransporteerd over grote vlechtende riviervlaktes. Deze fluviaale afzettingen worden gerekend tot de formatie van Sterksel.

Gedurende het Weichselien, de laatste ijstijd, heerste er een toendraklimaat in Nederland. Door het gebrek aan vegetatie waren de sedimenten vatbaar voor verstuiwing. Gedurende het

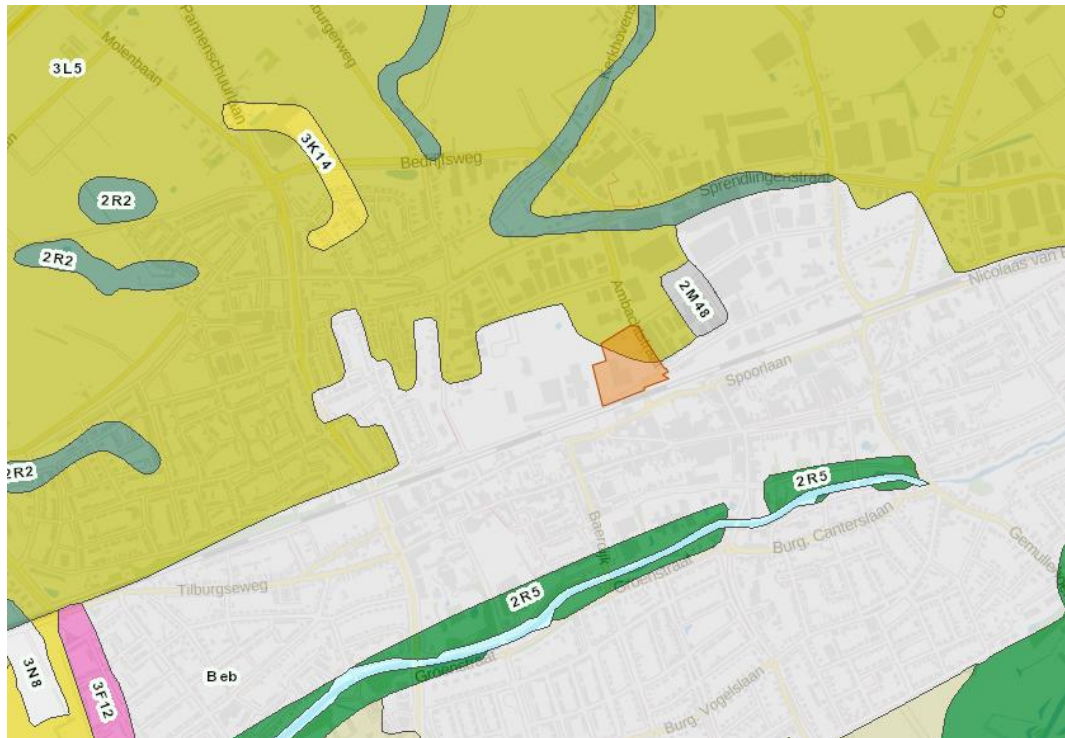
Weichselien is over een groot deel van Nederland een eolisch dek afgezet. Deze afzettingen vormen een deken over het eerdere reliëf en staan bekend als dekzand afzettingen. Het dekzandpakket is in fases afgezet en in een van de latere fases zijn de zogenaamde jonge dekzanden gevormd. Deze jonge dekzanden bestaan uit de oudere dekzandafzettingen die lokaal weer herwerkt zijn en waarin enig reliëf is gevormd. De jonge dekzanden vormen vaak dekzandruggen zoals deze ook binnen het plangebied aangetroffen kunnen worden.

Vanaf het begin van het holoceen treedt een klimaatsverandering op, waardoor het warmer en vochtiger wordt. De grondwaterstand stijgt mee met de zeespiegelstijging als gevolg van het smelten van de ijskappen. Vegetatie krijgt meer vat op het landschap waardoor het landschap een zekere mate van stabiliteit kent. Er treedt bodemvorming op in de dekzanden waardoor podzolbodems tot ontwikkeling komen. Vernatting van het landschap resulteert in de vorming van beekjes die zorgen voor de afwatering in de richting van de rivieren.

De afwisseling tussen hoger gelegen zandruggen met lagere en vochtigere beekdalen maakt het landschap uitermate geschikt voor bewoning. Het Brabantse zandlandschap kent een uitgebreide geschiedenis van het gebruik en bewoning vanaf de steentijd.

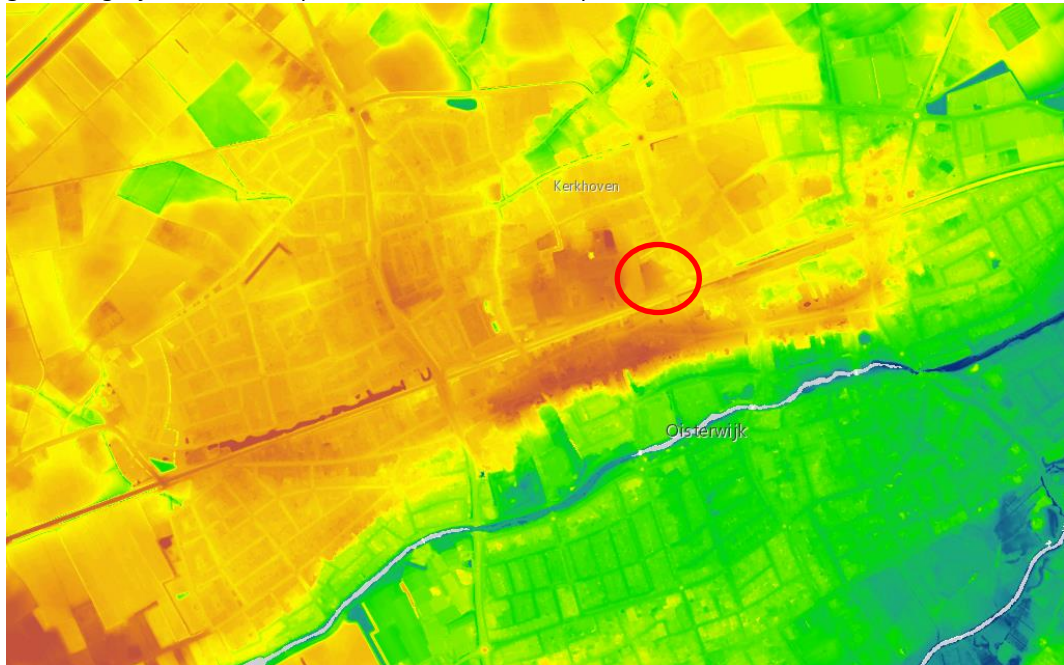
Geomorfologie en AHN

Op de geomorfologische kaart is het grootste gedeelte van het plangebied niet gekarteerd omdat het gelegen is binnen de bebouwde kom van Oisterwijk (afbeelding 3). De noordoostelijke punt valt binnen een zone met dekzandruggen (met of zonder oud bouwlanddek) (code 3L5/3K14) en er mag aangenomen worden dat deze dekzandruggen ook voorkomen in het ongekarteerde deel van het plangebied. Verder komen in de omgeving van het plangebied dalvormige laagten zonder veen (code 2R2) en beekdalbodem zonder veen (code 2R5) voor.



Afbeelding 3. Uitsnede van de geomorfologische kaart met in oranje het plangebied (bron: Archis3) (noord-georiënteerd).

Het plangebied bevindt zich op het hoger gelegen gedeelte van Oisterwijk op een dekzandrug (afbeelding 4). Ten zuiden van het plangebied ligt de omgeving aanzienlijk lager. Het plangebied ligt op circa 10,7 m +NAP. Doordat het plangebied is gelegen binnen bebouwd gebied is het niet goed mogelijk om landschapsvormen te herkennen op detailniveau.

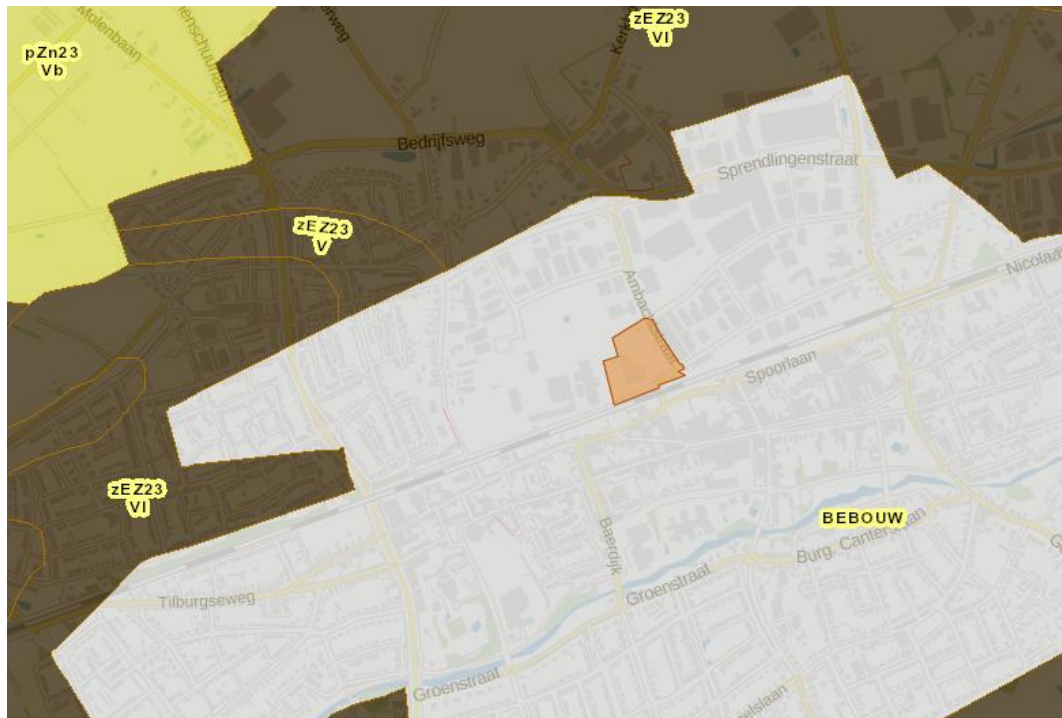


Afbeelding 4. Uitsnede van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) met in de rode cirkel het plangebied (bron: www.ahn.nl) (noord-georiënteerd).

Bodem en grondwater

Op de bodemkaart is het gehele plangebied niet gekarteerd, maar op basis van extrapolatie van de omliggende gegevens wordt verwacht dat er binnen het plangebied hoge zwarte enkeerdgronden voorkomen (code zEZ23) (afbeelding 5). Ten noorden van de zone met enkeerdgronden komen gooreerdgronden voor (code pZn23). Enkeerdgronden kenmerken zich door een dikke (>50 cm) eerdlaag, die vanaf de late middeleeuwen door plaggenbemesting is ontstaan. Plaggenbemesting vond veelal plaats op de middelhoge zandgronden op de flanken van welvingen en ruggen. Deze enkeerdgronden vormden goede landbouwgronden en vaak kunnen onder het esdek nog archeologische sporen worden aangetroffen.

De grondwatertrap varieert tussen V en VI. Bij deze grondwatertrappen ligt de gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen 0,4 en meer dan 0,8 m –mv. De gemiddeld laagste grondwaterstand is meer dan 1,2 m –mv.



Afbeelding 5. Uitsnede van de bodemkaart inclusief grondwatertrappen met in oranje het plangebied (bron: Archis3) (noord-georiënteerd).

2.4.1 Historische situatie en mogelijke verstoringen

Bewoningsgeschiedenis

In de omgeving van het plangebied zijn vondsten bekend vanaf de vroege steentijd. De gebieden zijn regelmatig door jagers en verzamelaars bezocht. Ook door de vroege agrariërs werd gebruik al gemaakt van deze dekzandruggen, mede omdat deze gronden relatief gemakkelijk te bewerken zijn.

Oisterwijk zelf heeft in ieder geval sinds 1212 stedelijke privileges. De bevestiging van deze stedelijke privileges laat zien dat als identiteit Oisterwijk al 800 jaar bestaat en vermoedelijk ouder is. Oisterwijk koos voor het recht van 's-Hertogenbosch en was onderdeel van de meierij van 's-Hertogenbosch. De meierij was opgedeeld in vier kwartieren, waarvan het Kwartier van Oisterwijk er één was. Oisterwijk was in deze tijd de hoofdplaats van dit kwartier en vormde een belangrijk regionaal handelscentrum in deze tijd. Vermoedelijk had Oisterwijk al vanaf 1355 een wekelijkse markt.¹

Aan het einde van de 14e eeuw had Oisterwijk reeds zijn huidige hoofdstructuur, bestaande uit een brede pleinachtige straat waar de oude markt plaatsvond waaraan Oisterwijk zijn stadsrechten heeft te danken. Aan beide zijden van deze straat lagen knooppunten van wegen in de richting van Oirschot, Boxtel, 's-Hertogenbosch en Heusden in het oosten en Moergestel, Heukelom en Tilburg in het westen.

In de late middeleeuwen stond de stad bekend om zijn lakenindustrie en bierbrouwerijen. In Oisterwijk bestond als vanouds enige connectie met de textielnijverheid, tot in 1870 bijna de

¹ Craane 2013

gehele textielindustrie in Oisterwijk verdween als gevolg van de opkomst van Tilburg als textielstad. Begin 20e eeuw was de schoenindustrie een opkomende branche in Brabant, 70% van de Nederlandse schoenen werd in Brabant geproduceerd. Ook in Oisterwijk werden in de deze periode diverse schoenenfabrieken gestart. Daarnaast was de lederindustrie zeer belangrijk voor Oisterwijk, als leverancier voor o.a. de schoenfabrieken. Binnen het plangebied bevond zich vanaf het begin van de 20e eeuw tevens een Lederfabriek.

Lederfabriek van Oisterwijk

Op 27 oktober 1916 wordt door Chris van der Aa bij de plaatselijke notaris de N.V. Lederfabriek opgericht. Hiervoor is een perceel opgekocht ten noorden van de spoorlijn Tilburg-Boxtel ter hoogte van het huidige KVL-terrein. In de oprichtingsakte stonden de werkzaamheden omschreven als: "...het fabriceren van leder, den handel in huiden en leder en alles wat verder in de meest uitgebreide zin daartoe behoort."

Op 7 januari 1917 wordt begonnen met de bouw van de fabriek, na enige vertraging door de Eerste Wereldoorlog ging in september 1918 het bedrijf van start. In 1920 deden de eigenaren van de lederfabriek het grootste deel van de aandelen over aan de Amsterdamse Leder Maatschappij. Tussen 1920-1940 groeide de fabriek sterk en groeide al snel van een oppervlakte van 3 hectare door naar een oppervlakte van maar liefst 16 hectare.

Gedurende de Tweede Wereldoorlog is de fabriek korte tijd onder leiding komen te staan van de Duitse bezetters. In dezelfde periode is ook de oprichter van de fabriek overleden, als eerbetoon is een herdenkingsmonument aangeboden door het personeel dat tot op heden het pleintje voor de hoofdentree siert.

In de periode 1950-1960 vindt de wederopbouw plaats na de Tweede Wereldoorlog. De vraag naar leer is groot en doordat de fabriek relatief ongeschonden uit de oorlog kwam, kon de productie snel worden hervat. In deze periode neemt de overheidshulp in het bedrijfsleven af en komt de fabriek nog meer op eigen benen te staan. Als reactie hierop wordt de productie opgevoerd en het assortiment uitgebreid.

In de periode 1960-1970 moest de fabriek alle zeilen bijzetten. Vanwege de opkomst van kunstleer en de verplaatsing van de schoenenindustrie naar lagelonenlanden wordt de concurrentie groot. De lederfabriek in Oisterwijk reageert door zijn peilen te zetten op innovatie en verbetert de technieken in o.a. de productie van lakleer. In 1966 wordt de fabriek opnieuw overgenomen, nu door Hagemeyer en co. De belangrijkste exportgebieden veranderden en vanaf de jaren zeventig werd met name geëxporteerd naar Frankrijk, Duitsland en Rusland.

Vanaf de jaren zeventig werden in Oisterwijk nog maar drie producten geproduceerd: rundbox, lakleer en split. In 1973 wordt het eerste verlies van de onderneming gerapporteerd. Vanaf dit moment krimpt de productie van leer in Oisterwijk in. In 1974 krijgt de fabriek uiteindelijk de naam 'Koninklijke Verenigde Leder'. Hieraan dankt het gebied tegenwoordig de bijnaam KVL-terrein. Na een kleine opbloei in de jaren tachtig wordt op 23 januari 1999 bekend gemaakt dat de KVL haar looierijactiviteiten beëindigt.²

² Karel Loeff Architectuurhistorie - Bedrijfsgechiedenis, bouwhistorische ontwikkeling en productieproces van de lederfabriek KVL (www.monumentenadvies.nl)

Historisch kaartmateriaal

Op de kadastrale kaart van 1811-1832 is binnen het plangebied geen bebouwing aanwezig. Het gaat hier in deze periode dus nog om agrarisch gebied (afbeelding 6+7). Wel loopt er door het plangebied een weg, namelijk de *Mestweg*.

Op de topografische kaart van 1900 is deze weg binnen het plangebied ook nog aanwezig (afbeelding 8). Daarnaast is de historische dorpskern van Oisterwijk duidelijk aanwezig ten zuiden van het plangebied. In het plangebied zelf is in deze periode nog steeds geen bebouwing aanwezig. Pas in 1930 verschijnt er in de zuidelijke helft van het plangebied bebouwing. Deze bebouwing verandert door de jaren heen enigszins, maar het noordelijke gedeelte van het plangebied blijft lang onbebouwd. De huidige situatie ontstaat pas in 1999. Het plangebied is dus verscheidene keren aangepast.



Afbeelding 6. Uitsnede van de kadastrale minuut van 1811-1832 met in rood bij benadering het plangebied (zuidwestelijke deel) (bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl).



Afbeelding 7. Uitsnede van de kadastrale minuut van 1811-1832 met in rood bij benadering het plangebied (noordoostelijke deel) (bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl).



Afbeelding 8. Uitsnede van de topografische kaart van 1900 met in oranje het plangebied (bron: Archis3) (noord-georiënteerd).

Mogelijke verstoringen

Mogelijke verstoringen in het bodemarchief moeten met name gezocht worden in de bouw en de sloop van de gebouwen die hier vanaf 1930 aanwezig zijn, maar een behoorlijk groot gedeelte van het plangebied is lange tijd onbebouwd geweest en nu nog steeds in gebruik als grasland. De bouw van de nu aanwezige Boerenbond en de daarbij behorende kabels, leidingen en parkeerterreinen kan verstoring van de bodem hebben veroorzaakt. Ook de aanwezige woonhuizen hebben waarschijnlijk voor verstoring van de bodem hebben gezorgd.

3 Bekende waarden

3.1 Archeologische waarden

Uit het Archeologische Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed zijn de bekende archeologische waarden in een omtrek van ongeveer 500 m rondom het plangebied opgevraagd. Het betreft archeologische monumenten (AMK-terreinen), archeologische waarnemingen (zoals vondsten) en meldingen van eerdere archeologische onderzoeken (zie voor de ligging van de AMK-terreinen, waarnemingen en onderzoeken kaart 406884–ARCHIS in de kaartenbijlage).

Gegevens uit ARCHIS: AMK-terreinen

Binnen het onderzoeksgebied zijn twee AMK-terreinen aanwezig. Eén hiervan is de historische kern van Oisterwijk die net ten zuiden van het plangebied is gelegen. Gezien de ouderdom van Oisterwijk kunnen hier mogelijk al resten worden verwacht vanaf de (volle) middeleeuwen. Meer waarschijnlijk is dat binnen deze contouren voornamelijk resten van laat-middeleeuwse tot nieuwetijdse vindplaatsen worden aangetroffen.

Het tweede AMK-terrein bestaat uit een middeleeuws kasteelterrein dat gelegen is ten zuidwesten van het plangebied. Het betreft een terrein waar mogelijk restanten aanwezig zijn van de funderingen en gracht van het kasteel Durendaal.

AMK-nr	Waarde	Complex	Begin	Eind
2083	hoge archeologische waarde	Kasteel	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
16812	hoge archeologische waarde	Stad	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950

Tabel 1. AMK-terreinen binnen onderzoeksgebied (bron: ARCHIS).

Gegevens uit ARCHIS: archeologische waarnemingen

In tabel 2 zijn de waarnemingen weergegeven die gedaan zijn in het onderzoeksgebied. Het gaat voornamelijk om waarnemingen uit de periode late middeleeuwen en nieuwe tijd. Hierbij zijn verschillende soorten materiaal aangetroffen zoals keramiek, bouw materiaal en metaal.

Daarnaast zijn er twee waarnemingen bekend van vuurstenen artefacten, die gevonden zijn tijdens niet-archeologisch graafwerk. Het gaat hierbij om een tweetal vuurstenen bijlen uit het midden/laat neolithicum. Deze vuurstenen bijlen zijn op circa 200 m ten zuidoosten van het plangebied aangetroffen.

Zaakid	Waarnemingsnr.	begin	eind	verwerving
2041242100	425603	Late Middeleeuwen A	Late Middeleeuwen B	archeologisch: boring
2057873100	48427	Late Middeleeuwen	Nieuwe Tijd	archeologisch: boring
2079095100	412182	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	archeologisch: boring
2095862100	53003	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	archeologisch: opgraving
2769053100	13948	Midden Neolithicum	Laat Neolithicum	niet-archeologisch: graafwerk

Zaakid	Waarnemingsnr.	begin	eind	verwerving
3089449100	14469	Midden Neolithicum	Laat Neolithicum	niet-archeologisch: graafwerk
3106360100	24545	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	archeologisch: inspectie

Tabel 2. Archeologische waarnemingen binnen onderzoeksgebied (bron: ARCHIS)

Gegevens uit ARCHIS: eerdere onderzoeken

Er zijn in het onderzoeksgebied een behoorlijk aantal archeologische (voor)onderzoeken uitgevoerd, waarbij het voornamelijk gaat om bureau- en booronderzoeken. Voor het naastgelegen KVL-terrein is in 2014 door Antea Group een groot bureauonderzoek uitgevoerd voor de herontwikkeling van het terrein (OM-nr 61390. Hieruit bleek dat grote delen van het plangebied verstoord geraakt zijn door de bouw en sloop van het KVL fabriekscomplex. Een ander deel van het plangebied is ontgrond/gesaneerd. Hiervoor werd geadviseerd de archeologische verwachting bij te stellen naar laag en deze delen van het plangebied vrij te geven. Voor de delen buiten deze bebouwing werd verondersteld dat de bodemopbouw intact was. Hiervoor bleef de middelhoge archeologische verwachting van kracht en werd geadviseerd de saneringswerkzaamheden archeologisch te laten begeleiden. Voor ditzelfde plangebied is een bureauonderzoek uitgevoerd door BILAN, maar dit rapport is helaas niet beschikbaar (OM-nr 21585).

Voor de overige onderzoeken geldt dat er in sommige gevallen resten uit de middeleeuwen en/of nieuwe tijd zijn aangetroffen. Het gaat hierbij om de onderzoeken met de OM-nummers 5220, 8517, 24100 en 13983.

Voor onderzoek 5220 werd een bureau- en booronderzoek uitgevoerd aan de Kerkstraat 67-69. Uit het veldonderzoek bleek dat het grootste gedeelte van de achtertuin verstoord was. Slechts in het zuidelijke deel zijn restanten van een oorspronkelijke bodemopbouw onder het dikke esdek bewaard gebleven. Het vondstmateriaal werd gecategoriseerd als losse vondsten. Er werd geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Binnen het plangebied Kerkplein zijn in een boring tussen 1,3 en 1,5 m –mv enkele archeologische indicatoren aangetroffen, die bestaan uit vier kleine fragmenten aardewerk, pijpfragmenten en een kleine hoeveelheid recent puin (OM-nr 8517). De vondsten zijn aangetroffen in een (geroerde) laag die mogelijk een oud oppervlak vertegenwoordigt. Het is niet bekend of op basis hiervan een vervolgonderzoek werd geadviseerd.

Op circa 300 m ten zuidoosten van het plangebied werd tijdens een booronderzoek een subrecent ophoogpakket aangetroffen, met een dikte van 0,95 tot 1,30 meter (OM-nr 24100). Onder dit ophoogpakket werd een esdek aangetroffen met een dikte van 0,4 tot 0,8 meter. Onder het esdek werd het dekzand aangetroffen. In geen van de boringen werden duidelijke aanwijzingen voor de aanwezigheid van een podzolprofiel aangetroffen, maar er werden in het esdek wel archeologische indicatoren aangetroffen. Het is niet bekend of er een vervolgonderzoek heeft plaatsgevonden.

Op circa 350 m ten oosten van het plangebied is een archeologische begeleiding uitgevoerd (OM-nr 13983). Tijdens deze begeleiding werden onder andere twee bakstenen putten en uitbraaksleuven aangetroffen die waarschijnlijk verband houden met de historische bebouwing van Oisterwijk.

Op 250 m ten oosten van het plangebied is een archeologisch booronderzoek uitgevoerd. Hier bleek geen natuurlijke podzolgrond aanwezig. Hierdoor zijn eventueel aanwezige vuursteenvindplaatsen verloren gegaan. Er zijn wel restanten van een intact plaggendek aanwezig en in combinatie met de vondst van een fragment aardewerk uit de late middeleeuwen werd geconcludeerd dat er binnen het plangebied een archeologische vindplaats aanwezig kon zijn. Het advies was om een vervolgonderzoek uit te laten voeren in de vorm van proefsleuven.

Zaakid	OM-nr (oud)	type onderzoek	uitvoerder
2041242100	5220	archeologisch: boring	BILAN Bureau Interdisciplinaire Landschapsanalyse
2057873100	8517	archeologisch: boring	RAAP Archeologisch Adviesbureau
2063907100	9573	archeologisch: boring	BAAC BV
2079095100	24100	archeologisch: boring	SOB Research
2095862100	13983	archeologisch: begeleiding	RAAP Archeologisch Adviesbureau
2104317100	15230	archeologisch: begeleiding	Oranjewoud BV
2119481100	17384	archeologisch: bureauonderzoek	Grontmij
2149095100	21585	archeologisch: bureauonderzoek	BILAN Bureau Interdisciplinaire Landschapsanalyse
2228467100	32879	archeologisch: begeleiding	RAAP Archeologisch Adviesbureau
2231236100	33260	archeologisch: boring	Synthegra BV
2235124100	33815	archeologisch: bureauonderzoek	Archaeological Research en Consultancy
2290197100	41515	archeologisch: boring	Archaeological Research en Consultancy
2349376100	49427	archeologisch: boring	BAAC BV
2425101100	59248	archeologisch: boring	Archeodienst Gelderland BV
2425183100	59258	archeologisch: boring	RAAP Archeologisch Adviesbureau
2442096100	61390	archeologisch: bureauonderzoek	Antea Group Archeologie
2444194100	61665	archeologisch: proefputten/proefsleuven	BAAC BV
2448796100	62269	archeologisch: boring	Synthegra BV
2461406100	63870	archeologisch: bureauonderzoek	ADC ArcheoProjecten
2481316100	66443	archeologisch: boring	ADC ArcheoProjecten
3298429100		archeologisch: boring	Antea Group Archeologie

Tabel 3. Eerder uitgevoerde onderzoeken binnen onderzoeksgebied (bron: ARCHIS).

3.2 Ondergrondse bouwhistorische waarden

Er zijn binnen het plangebied geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van ondergrondse bouwhistorische waarden, anders dan al genoemd bij het historische kaartmateriaal.³

³ www.atlasleefomgeving.nl

4 Archeologische verwachting

4.1 Bestaande verwachtingskaarten

IKAW

De Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) is een door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed opgestelde kaart waarop aan de hand van eerder gedane archeologische waarnemingen en de bodemkundige gegevens is aangegeven wat de kans is in een bepaald gebied archeologie aan te treffen: laag, middelhoog of hoog. Zoals de naam al aangeeft, gaat het hier - vanwege schaal en extrapolatie - slechts om een ruwe indicatie.

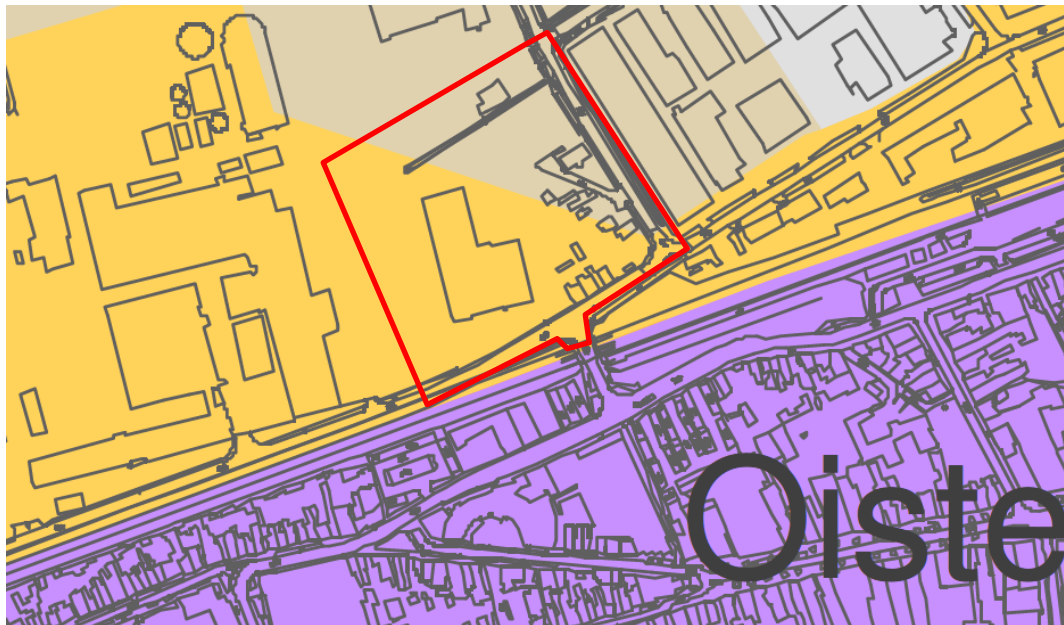
Op de IKAW is het plangebied niet gekarteerd, vanwege de ligging binnen de bebouwde kom van Oisterwijk.

Provinciale verwachtingskaart

Op de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Noord-Brabant is aan het plangebied geen waarde toegekend door haar ligging in de bebouwde kom van Oisterwijk.

Gemeentelijke verwachtings- en beleidskaart

Op de gemeentelijke verwachtingskaart is het plangebied onderverdeeld in twee zones. De noordoostelijke helft heeft een middelhoge archeologische verwachting waar de "waarde archeologie 5" bij hoort. Het zuidwestelijke deel is aangegeven als bebouwd en heeft op de gemeentelijke beleidskaart de waarde – archeologie 3 toegekend gekregen. Hier horen respectievelijk ondergrenzen bij van 2500 m² en 250 m² en (beide) een diepte van >50 cm. Het wordt uit het beleidsplan niet geheel duidelijk waarom de noordoostelijke helft een middelhoge verwachting heeft, maar dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het feit dat dit gedeelte van het plangebied lang onbebouwd is geweest, waardoor er hoogstwaarschijnlijk weinig bodemverstoring heeft plaatsgevonden.



Afbeelding 9. Uitsnede van de archeologische verwachtingskaart met in rood het plangebied (bron: Bosman en van Rooode, 2009) (noord-georiënteerd) (legenda: oranje/geel = bebouwd (waarde – archeologie 3), lichtbruin = middelhoge verwachting (waarde – archeologie 5).

4.2 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de hiervoor gepresenteerde gegevens kan het volgende gespecificeerde verwachtingsmodel opgesteld worden.

Datering

Theoretisch gezien kunnen er binnen het plangebied resten voorkomen vanaf het paleolithicum omdat de dekzandruggen in deze regio al vroeg in gebruik zijn genomen. De kans is echter klein dat deze intact worden aangetroffen, zeker in het zuidwestelijke deel van het plangebied. Het natuurlijke podzolprofiel moet daarvoor namelijk intact worden aangetroffen. Als er binnen het plangebied resten van een esdek worden aangetroffen, kunnen ook archeologische sporen van de bronstijd tot en met de late middeleeuwen en nieuwe tijd worden aangetroffen.

Complexiteit

Het is niet uit te sluiten dat binnen het plangebied resten uit de steentijd worden aangetroffen. Gezien de agrarische functie van het plangebied is de kans echter groot dat eventuele vindplaatsen zijn aangetast. Eventuele resten van (tijdelijke) kampementen zullen dan niet meer intact worden aangetroffen. Als er een esdek aanwezig is, kunnen hier resten worden aangetroffen van nederzettingen, (crematie)grafvelden of agrarische activiteiten uit de bronstijd tot en met de late middeleeuwen (en nieuwe tijd).

Omvang

De omvang kan variëren van puntvondsten tot nederzettingen van enkele honderden vierkante meter. Sporen van landbouw kunnen behoren bij een vindplaats die binnen het plangebied niet begrensd kan worden.

Diepteligging

Archeologische sporen uit de periode bronstijd tot en met late middeleeuwen (en nieuwe tijd) kunnen direct onder het esdek verwacht worden.

Locatie

Er kunnen binnen het gehele plangebied archeologische sporen en resten worden aangetroffen, aangezien de bodemopbouw en eventuele verstoringen van de huidige en oudere bebouwing grotendeels onbekend is.

Uiterlijke kenmerken

Uit de bronstijd tot en met de late middeleeuwen: resten en structuren die wijzen op een sedentair, agrarisch bestaan. Nederzettingen: paalgaten (van huizen, spiekers, opstallen en schuren), greppels, waterputten met houten beschoeiingen en (afval)kuilen. Voor de brons- en ijzertijd geldt ook een kans op het aantreffen van op periode-specifieke wijze van begraven/cremeren van de doden.

Middeleeuwen en nieuwe tijd: nederzettingen- en ontginningssporen en resten van agrarische landinrichting.

Mogelijke verstoringen

Mogelijke verstoringen in het bodemarchief moeten met name gezocht worden in de bouw en de sloop van de gebouwen die hier vanaf 1930 aanwezig zijn, maar een behoorlijk groot gedeelte van het plangebied is lange tijd onbebouwd geweest en nu nog steeds in gebruik als grasland. De bouw van de nu aanwezige Boerenbond en de daarbij behorende kabels,

leidingen en parkeerterreinen kan verstoring van de bodem hebben veroorzaakt. Ook de aanwezige woonhuizen hebben waarschijnlijk voor verstoring van de bodem gezorgd

5 Conclusies en advies

5.1 Conclusies

Uit het bureauonderzoek komt naar voren dat voor het plangebied een brede archeologische verwachting geldt. Er kunnen in principe resten worden aangetroffen uit het paleolithicum en uit de bronstijd tot en met de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Resten uit het paleolithicum kunnen alleen worden aangetroffen indien er een intact podzolprofiel aanwezig is, resten uit de bronstijd tot en met de late middeleeuwen en nieuwe tijd zijn aanwezig indien er een intact esdek aanwezig is.

5.2 (Selectie)advies

Op basis van het bureauonderzoek is het niet mogelijk om te bepalen in hoeverre de bodem precies verstoord is geraakt door de huidige bebouwing, maar het lijkt aannemelijk dat de huidige Boerenbond en de aanwezig parkeerterreinen voor een dussdanige verstoring hebben gezorgd dat de lage archeologische verwachting op de beleidskaart van toepassing blijft. Voor het gedeelte van het plangebied dat nooit intensief bebouwd is geweest, blijft de middelhoge archeologische verwachting van kracht. Er zijn op basis van het bureauonderzoek voor deze delen geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van grote bodemverstoringen.

Voor beide gebieden worden echter de ondergrenzen voor archeologisch onderzoek overschreden. Hierdoor is het gehele plangebied onderzoeksplichtig. Antea Group adviseert om binnen het gehele plangebied een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van verkennende boringen uit te voeren. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 2,5 hectare. Bij een verkennend booronderzoek worden 6 boringen per hectare gezet. Dit zou binnen het plangebied neerkomen op 15 boringen, die tot 2,0 m of tot 0,3 m in de ongeroerde top van de C-horizont gezet worden.

Dit advies is ter beoordeling aan de gemeente Oisterwijk in haar rol als bevoegd gezag.

Het bevoegd gezag ging akkoord met het selectieadvies, middels een selectiebesluit.

Antea Group
Oosterhout, december 2018.

Literatuur en geraadpleegde bronnen

Barends *et al.*, 1986: *Het Nederlandse landschap. Een historisch-geografische benadering*. Uitgeverij Matrijs, Utrecht.

Berendsen, H.J.A., 2004 (4^e druk): *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en geomorfologie*. Van Gorcum, Assen.

Karel Loeff Architectuurhistorie - Bedrijfsgeschiedenis, bouwhistorische ontwikkeling en productieproces van de lederfabriek KVL (www.monumentenadvies.nl)

Kaarten

- Bodemkaart van Nederland, 1:50.000, STIBOKA/Alterra, Wageningen
- Grote Historische Atlas (1830-1855), Wolters Noordhoff, Groningen
- Geomorfologische kaart 1:50.000, Alterra, Wageningen
- Kadastrale kaarten 1811-1832 (<http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl>)
- Topografische kaart 1:25000 (<http://kadata.kadaster.nl>)

Internet

- ahn.maps.arcgis.com
- beeldbank.cultureelerfgoed.nl
- www.aardeopdekaart.nl
- www.archis.cultureelerfgoed.nl
- www.atlasleefomgeving.nl
- www.pdok.nl
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.topotijdreis.nl

Bijlage 1: Archeologische perioden

Bijlage 1: Archeologische perioden

Als bijlage op de resultaten en verzamelde gegevens wordt hieronder een algemene ontwikkeling van de bewoners-geschiedenis in Nederland geschetst.

Gedurende het **paleolithicum** (300.000-8800 voor Chr.) hebben moderne mensen (*homo sapiens*) onze streken tijdens de warmere perioden wel bezocht, doch sporen uit deze periode zijn zeldzaam en vaak door latere omstandigheden verstoord. De mensen trokken als jager-verzamelaars rond in kleine groepen en maakten gebruik van tijdelijke kampementen. De verschillende groepen jager-verzamelaars exploiteerden kleine territoria, maar verbleven, afhankelijk van het seizoen, steeds op andere locaties.

In het **mesolithicum** (8800-4900 voor Chr.) zette aan het begin van het Holoceen een langdurige klimaatsverbetering in. De gemiddelde temperatuur steeg, waardoor geleidelijk een bosvegetatie tot ontwikkeling kwam en de variatie in flora en fauna toenam. Ook in deze periode trokken de mensen als jager-verzamelaars rond. Voorwerpen uit deze periode bestaan voornamelijk uit voor de jacht ontworpen vuurstenen spitsjes.

De hierop volgende periode, het **neolithicum** (5300-2000 voor Chr.), wordt gekenmerkt door een overschakeling van jager-verzamelaars naar sedentaire bewoners, met een volledig agrarische levenswijze. Deze omwenteling ging gepaard met een aantal technische en sociale vernieuwingen, zoals huizen, geslepen bijlen en het gebruik van aardewerk. Door de productie van overschot kon de bevolking gaan groeien en die bevolkingsgroei had tot gevolg dat de samenleving steeds complexer werd. Uit het neolithicum zijn verschillende grafmonumenten bekend, zoals hunebedden en grafheuvels.

Het begin van de **bronstijd** (2000-800 voor Chr.) valt samen met het eerste gebruik van bronzen voorwerpen, zoals bijlen. Het gebruik van vuursteen was hiermee niet direct afgelopen. Vuursteenmateriaal uit de bronstijd is meestal niet goed te onderscheiden van dat uit andere perioden. Het aardewerk is over het algemeen zeldzaam. De grafheuveltraditie die tijdens het neolithicum haar intrede deed werd in eerste instantie voortgezet, maar rond 1200 voor Chr. vervangen door begravingen in urnenvelden. Het gaat hier om ingegraven urnen met crematieresten waar overheen kleine heuveltjes werden opgeworpen, eventueel omgeven door een greppel.

In de **ijzertijd** (800-12 voor Chr.) werden de eerste ijzeren voorwerpen gemaakt. Ten opzichte van de bronstijd traden er in de aardewerktraditie en in het gebruik van vuursteen geen radicale veranderingen op. De mensen woonden in verspreid liggende hoeven of in nederzettingen van enkele huizen. Op de hogere zandgronden ontstonden uitgebreide omwalde akkercomplexen (*celtic fields*). In deze periode werden de kleigebieden ook in gebruik genomen door mensen afkomstig van de zandgebieden. Opvallend zijn de verschillen in materiële welstand. Er zijn zogenaamde vorstengraven bekend in Zuid-Nederland, maar de meeste begravingen vonden plaats in urnenvelden.

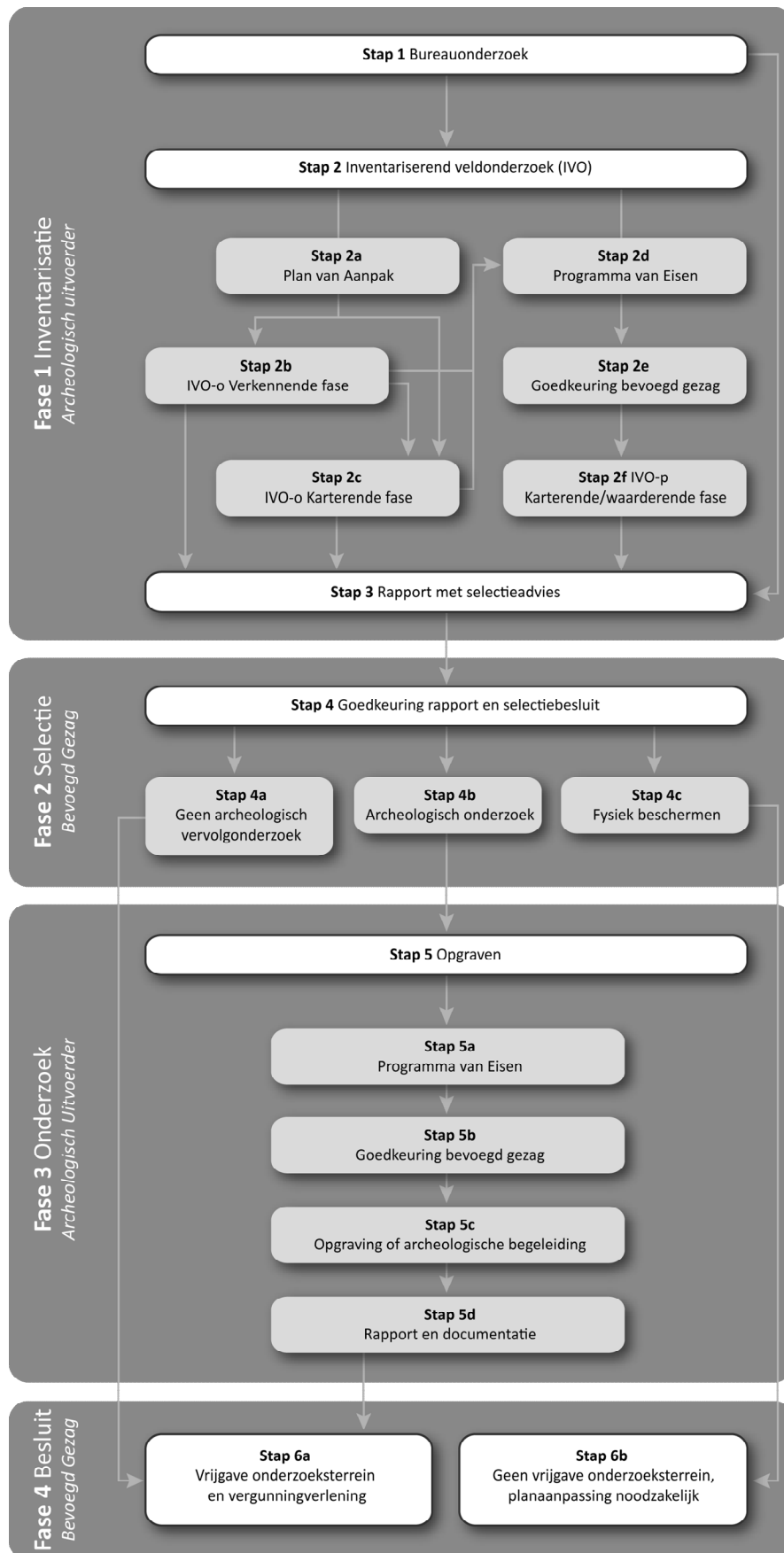
Met de **Romeinse tijd** (12 voor Chr. tot 450 na Chr.) eindigt de prehistorie en begint de geschreven geschiedenis. In 47 na Chr. werd de Rijn definitief als rijksgrens van het Romeinse Rijk ingesteld. Ter controle van deze zogenaamde *limes* werden langs de Rijn *castella* (militaire forten) gebouwd. De inheems leefwijze handhaafde zich wel, ook al werd de invloed van de Romeinen steeds duidelijker in soorten aardewerk (o.a. gedraaid) en een betere infrastructuur. Onder meer ten gevolge van invallen van Germaanse stammen ontstond er instabiliteit wat uiteindelijk leidde tot het instorten van de grensverdediging langs de Rijn.

Over de **middeleeuwen** (450-1500 na Chr.), en met name de vroege middeleeuwen (450-1000 na Chr.), zijn nog veel zaken onbekend. Archeologische overblijfselen zijn betrekkelijk schaars. De politieke macht was na het wegvallen van de Romeinen in handen gekomen van regionale en lokale hoofdliden. Vanaf de 10^e eeuw ontstaat er weer enige stabiliteit en is een toenemende feodalisering zichtbaar. Door bevolkingsgroei en gunstige klimatologische omstandigheden werd in deze periode een begin gemaakt met het ontginnen van bos, heide en veen. Veel van onze huidige steden en dorpen dateren uit deze periode.

De hierop volgende periode 1500 – heden wordt aangeduid als **nieuwe tijd**.

Bijlage 2: Archeologische Monumentenzorg (AMZ)

Schema Archeologische Monumentenzorg (AMZ)



Verklarende woordenlijst Archeologische Monumentenzorg (AMZ)

Archeologische begeleiding (STAP 5c)

Een archeologische begeleiding wordt uitgevoerd wanneer proefsleuven of en opgraving niet mogelijk zijn door bijvoorbeeld civieltechnische beperkingen.

Archeologische indicatoren

Hiermee worden aanwijzingen in de bodem bedoeld die duiden op menselijke activiteiten in het verleden, zoals aardewerkscherven, houtskool, botmateriaal, vondstlagen, etc.

Archis

Archeologisch informatiesysteem voor Nederland. Een digitale databank met gegevens over archeologische vindplaatsen en terreinen.

Bureauonderzoek (STAP 1)

Het bureauonderzoek is een rapportage waarin een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel wordt opgesteld aan de hand van geomorfologische en bodemkaarten, de Archeologische Monumentenkaart (AMK), het Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS), historische kaarten en archeologische publicaties.

Fysiek beschermen (STAP 4c)

De archeologische resten blijven in de bodem behouden door bijvoorbeeld planaanpassingen.

Geofysisch onderzoek

Meetapparatuur brengt archeologische verschijnselen in de bodem driedimensionaal in kaart zonder te boren of te graven. Dit kan bijvoorbeeld door radar-, weerstandsonderzoek of elektromagnetische metingen.

Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Dit model geeft op detailniveau voor het plangebied aan wat aan archeologische vindplaatsen aanwezig kan zijn. Op basis van dit verwachtingsmodel wordt bepaald of een inventariserend veldonderzoek nodig is en wat de juiste methode is om eventueel aanwezige archeologische resten aan te tonen.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) (STAP 2)

Tijdens een inventariserend veldonderzoek worden archeologische waarden in het veld geïnventariseerd en gedocumenteerd. Waar is wat in de bodem aanwezig? De inventarisatie kan bestaan uit een inventariserend veldonderzoek-overig (door middel van een booronderzoek, veldkartering en/of geofysisch onderzoek) en/of een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven. Wat de beste methode is, hangt sterk af van de omstandigheden en de aard van de vindplaats.

Inventariserend veldonderzoek - overig (IVO-o) (STAP 2b of 2c)

Bij een Inventariserend veldonderzoek - overig door middel van boringen (IVO-o) worden boringen gezet door middel van een handboor of guts.

Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven (IVO-p) (STAP 2f)

Proefsleuven zijn lange sleuven van twee tot vijf meter breed die worden aangelegd in de zones waar aanwijzingen zijn voor het aantreffen van archeologische vindplaatsen.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) - Verkennende fase (STAP 2b)

Wanneer bij het bureauonderzoek onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om een gespecificeerd verwachtingsmodel op te stellen, wordt een inventariserend veldonderzoek - verkennende fase uitgevoerd. In deze fase wordt onderzocht of de bodem nog intact is, wat de bodemopbouw is en hoe deze invloed heeft gehad op de locatiekeuze van de mens in het verleden. Het onderzoek is bedoeld om kansarme zones om archeologische resten aan te treffen uit te sluiten en kansrijke zones te selecteren voor vervolgonderzoek. Een verkennend onderzoek kent een relatief lage onderzoeksintensiteit en wordt meestal uitgevoerd door middel van boringen.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) - Karterende fase (STAP 2c of 2f)

Tijdens een inventariserend veldonderzoek - karterende fase wordt het plangebied systematisch onderzocht op de aanwezigheid van archeologische sporen en/of vondsten. De intensiteit van onderzoek is groter dan in de verkennende fase, bijvoorbeeld door een groter aantal boringen per hectare of door het aanleggen van proefsleuven.

Inventariserend veldonderzoek (IVO) - Waarderende fase (STAP 2f)

Tijdens de waarderende fase wordt aangegeven of de aangetroffen archeologische vindplaatsen behoudenswaardig zijn. Dat betekent dat de aard, omvang, datering, conservering en inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats(en) wordt vastgesteld. Wanneer de waardering van de archeologische resten laag is, hoeft geen verder archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Het plangebied wordt 'vrijgegeven'. Wanneer de resten behoudenswaardig zijn, wordt in eerste instantie behoud in situ (ter plekke in de bodem) nagestreefd. Wanneer dit door de voorgenomen ontwikkelingen niet mogelijk is, wordt vervolgonderzoek uitgevoerd in de vorm van een opgraving of archeologische begeleiding. Vaak wordt deze fase gecombineerd uitgevoerd met het inventariserend veldonderzoek karterende fase.

Opgraving (STAP 5c)

Wanneer door de toekomstige ontwikkelingen aanwezige archeologische resten in de bodem niet behouden kunnen worden, wordt een opgraving uitgevoerd. Tijdens de opgraving worden archeologische resten gedocumenteerd, gefotografeerd en bestudeerd. Hierdoor wordt informatie over het verleden zo goed mogelijk vastgelegd en behouden.

Plan van Aanpak (PvA) (STAP 2a)

Voor een booronderzoek is een Plan van Aanpak (PvA) noodzakelijk. Het PvA beschrijft hoe het veldwerk wordt uitgevoerd en uitgewerkt.

Programma van Eisen (PvE) (STAP 2d of 5a)

Voor het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek - proefsleuven, archeologische begeleiding of opgraving is een Programma van Eisen (PvE) noodzakelijk. Het PvE beschrijft het doel, vraagstelling en uitvoeringsmethode van het archeologisch onderzoek. Dit document wordt beschouwd als basisdocument voor archeologisch veldonderzoek waarmee de inhoudelijke kwaliteit gewaarborgd wordt. Het PvE wordt goedgekeurd door het bevoegd gezag (gemeente, provincie of het rijk).

Quickscan

In een quickscan wordt geïnventariseerd of en waar archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.

Selectieadvies (STAP 3)

In het selectieadvies wordt op archeologisch inhoudelijke argumenten het advies gegeven welke delen van het plangebied vrijgegeven kunnen worden voor verdere ontwikkeling en welke delen behouden of opgegraven moeten worden.

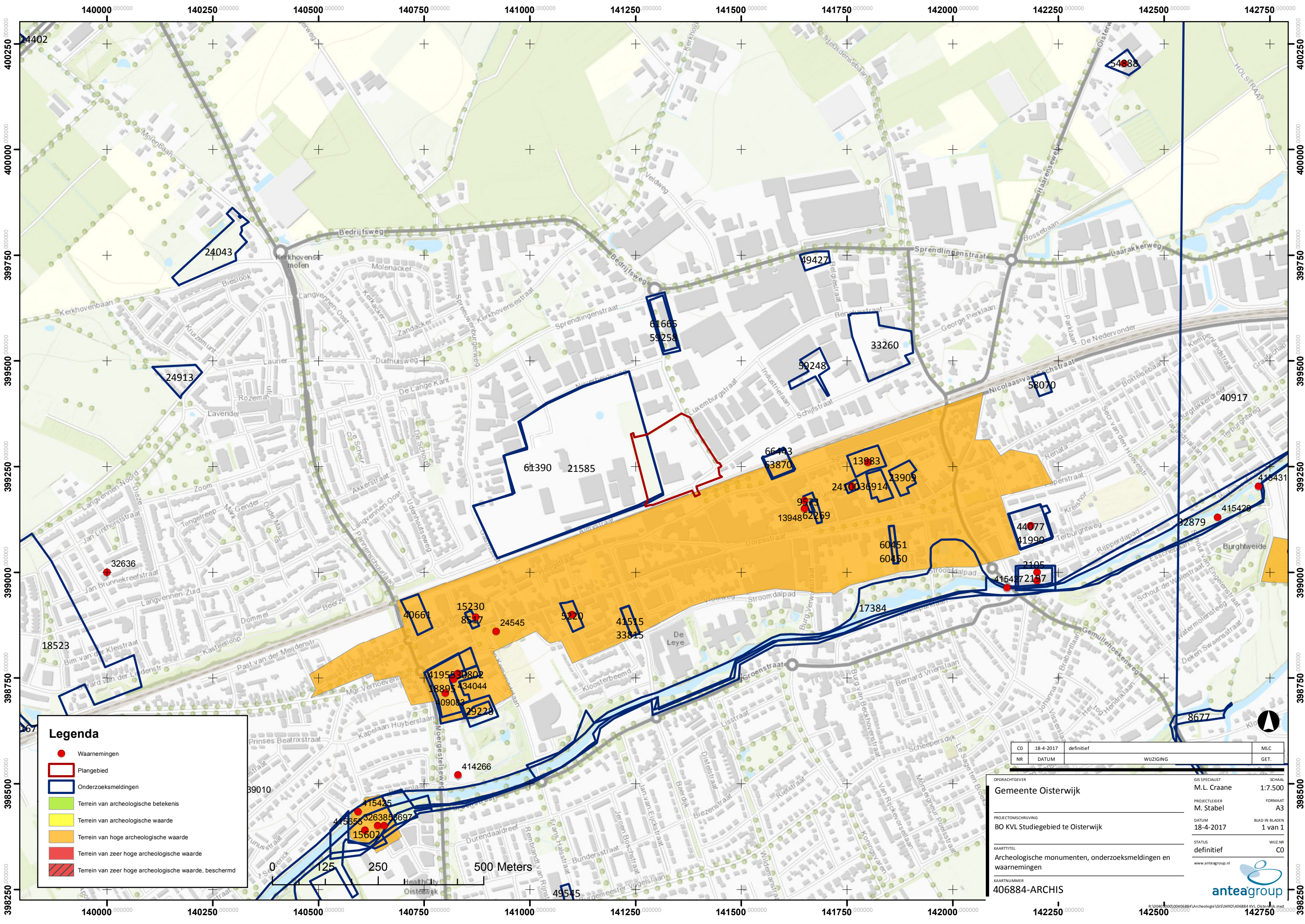
Selectiebesluit (STAP 4)

De bevoegde overheid (gemeente, provincie of soms het rijk) geeft op basis van het selectieadvies aan welke maatregelen genomen worden. De bevoegde overheid kan van het selectieadvies afwijken indien zij dat nodig acht.

Veldkartering

Bij een veldkartering wordt het plangebied systematisch belopen om archeologische oppervlaktevondsten te verzamelen.

Kaartbijlagen



Legenda

Waarnemingen

Plangebied

Onderzoeksmeldingen

Terrein van archeologische betekenis

Terrein van archeologische waarde

Terrein van hoge archeologische waarde

Terrein van zeer hoge archeologische waarde

Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd

CO	18-4-2017	definitief	MLC
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER

Gemeente Oisterwijk

PROJECTOMSCHRIJVING

BO KVL Studiegebied te Oisterwijk

KAARTTITEL

Archeologische monumenten, onderzoeksmeldingen en waarnemingen

KAARTNUMMER

406884-ARCHIS

GIS SPECIALIST

M.L. Craane

PROJECTLEIDER

M. Stabel

DATUM

18-4-2017

STATUS

definitief

www.anteagroup.nl

SCHAAL

1:7.500

FORMAAT

A3

BLAD IN BLADEN

1 van 1

WIJZ.NR

C0

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. (0513) 63 43 13
E. hans.koopmanschap@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

ISSN: 1570-6273

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Disclaimer

Antea Group aanvaardt op generlei wijze aansprakelijkheid voor schade welke voortvloeit uit beslissingen genomen op basis van de resultaten van archeologisch (voor)onderzoek.